

KANDIDATUPPSATS I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
AKADEMIN FÖR BIBLIOTEK, INFORMATION, PEDAGOGIK OCH IT
2020

Folkbibliotek och invandrare -en användarundersökning

AGNETA SÖDERBERG

HÖGSKOLAN I BORÅS
VETENSKAP FÖR PROFESSION

© Agneta Söderberg
Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande.

Svensk titel: Folkbibliotek och invandrare
- en användarundersökning

Engelsk titel: The public library and immigrants
- a user study

Författare: Agneta Söderberg

Färdigställt: 2020

Abstract: The purpose of my bachelor thesis is to describe how immigrants, after passing the initial phase of being newcomers to Sweden, use the facilities provided by the public library. Previous research on recently arrived immigrants and their use of public libraries suggests that libraries fill an important function for this group, providing them with both a means for learning Swedish and a common meeting place.

In my research I endeavor to address the following questions: How do immigrants use the public library and its facilities? In what ways do these immigrants use the library in order to maintain and develop their mother tongue? To which extent does the public library function as a place for integration and a democratic meeting place for this user-group?

To answer these questions, I have conducted semi-structured interviews with five immigrants. I analysed the empirical material with the help of The Four-spaces model and by consulting previous research. The result of my work indicates that the informants mainly used the library as a place for learning and as a meeting place. The frequency of their visits decreased over a period of time, although they still considered the public library to be an important place. None of the informants used the library as a resource to maintain or develop their mother tongue. They instead all emphasized the importance of learning Swedish.

Nyckelord: Folkbibliotek, invandrare, intervjuundersökning, mötesplats, The Four-spaces model

Innehållsförteckning

1 Inledning och problemformulering	1
1.1 Syfte	2
1.2 Frågeställningar	3
2 Tidigare forskning och litteratur	3
2.1 Folkbibliotek och integration	3
2.2 Nyanländas användning av bibliotekets resurser	4
2.3 Biblioteket som mötesplats	5
2.4 The Four spaces model	6
3 Metod	8
3.1 Kvalitativ metod - semistrukturerad intervju	8
3.2 Genomförande	9
3.3 Etiska överväganden	9
3.4 Urval	10
3.5 Presentation av informanterna	10
3.6 Analysmetod	11
4 Resultat och analys	12
4.1 Tidigare erfarenheter av folkbibliotek	12
4.2 Läspreferenser	13
4.3 Biblioteket som mötesplats	13
4.4 Biblioteket som en plats för lärande	14
4.5 Biblioteket som en plats för skapande	15
5 Diskussion och slutsatser	16
5.1 Användning av biblioteket och dess resurser	16
5.2 Bibliotekets betydelse för utveckling och upprätthållande av modersmålet	18
5.3 Bibliotekets betydelse för inkludering	18
5.4 Slutsatser	19
5.5 Studiens begränsningar	19
5.6 Fortsatt forskning	20
6 Referenser	21
Bilaga 1 Intervjuguide	23
Bilaga 2 Beskrivning av biblioteket	25

1 Inledning och problemformulering

Människor har i alla tider flytt undan krig och förtryck eller lämnat sina hemländer för att söka sig ett bättre liv. En del av dessa söker sig till Europa. 2015 var ett år då en relativt stor mängd flyktingar sökte sig till Sverige. Kriget i Syrien, våld, förtryck och osäkra förhållanden i till exempel Irak, Afghanistan, Somalia och Sudan är några av anledningarna till denna migration. Enligt Migrationsverket kom drygt 160 000 asylsökande till Sverige detta år.

Många sökte sig till folkbiblioteken. Språkcaféer och läsecirklar, mångspråks- och lättläst litteratur är något av det som nyanlända har kunnat ta del av. På biblioteken har människor kunnat låna datorer och skrivit ut eller kopierat det de har behövt. Pilerot och Lindberg (2018) visar i sin undersökning på folkbibliotekens betydelse för de nyanlända som en plats för studier men också en tillflyktsort. Under asylprocessen har många sökt sig till bibliotek för att det är en plats där det är gratis och kravlöst att vara. Enligt Höglund (2017) visar den nationella SOM-undersökningen att det är en något större andel invandrare än svenskar som använder biblioteken både regelbundet och då och då i olika ålderskategorier. En relativt hög nivå av användning av bibliotek tyder på att de är en viktig plats för gruppen invandrare¹. Dock var underlaget i undersökningen ganska litet, så resultatet är inte helt säkerställt.

Folkbiblioteket som institution är viktigt för det demokratiska samhället. Biblioteken ska enligt 2§ i Bibliotekslagen (SFS 2013:801): "...verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning". I lagen fastslås också att folkbiblioteken ska anpassas efter användarnas behov och vara tillgängligt för alla. Enligt 5§ i samma lag har folkbiblioteken också en skyldighet att tillhandahålla lättläst litteratur samt litteratur på andra språk än svenska. I IFLA:s/UNESCOs manifest om mångkulturella bibliotek står att "Varje individ i vårt globala samhälle har rätt till ett fullständigt utbud av biblioteks- och informationstjänster" (Bibliotekens internationella manifest, s.26). I manifestet finns också skrivningar om att biblioteken bör vara en plats för inkludering och främja kulturell och språklig mångfald.

Att kunna vara delaktig är en av förutsättningarna för integration i det svenska samhället. Folkbiblioteken kan genom den verksamhet som där bedrivs vara en del av detta. Här finns möjlighet att söka information och öka sin kunskap om det samhälle man lever i. Det finns kulturverksamheter av olika slag, tillgång till litteratur för språkutveckling och en arena för social interaktion som skulle kunna bidra till att människor bereds plats att både påverka sin livssituation och vara en del i samhällsutvecklingen. Detta är något som Pilerot och Hultgren (2017) visar på i sin studie om bibliotekens arbete med nyanlända. Biblioteket har potential att såväl stödja nyanländas studier i svenska språket som vara en länk mellan dem och det svenska samhället. Man pekar även på dess betydelse som mötesplats för människor av olika kategorier.

---

¹ *Invandrare* - är en person född utanför Sverige som är bosatt och folkbokförd, antingen permanent eller temporärt, i Sverige. Detta begrepp är problematiskt då det bygger på "vi och dom", svenskar och invandrare. Invandrama är "de andra" och även om man levt ett helt liv i Sverige kan man ses som "icke-svensk". Ordet säger heller ingenting om varför personen nu lever i Sverige, är det på grund av flykt eller är det frivilligt? Jag har dock valt att använda detta ord helt enkelt för att jag inte hittar något bättre samlingsnamn. De personer jag intervjuat kallar sig själva invandrare, flykting eller immigrant.

Att folkbiblioteken är till för alla i Sverige är inte självklart. I spåren efter ”flyktingkrisen” 2015 diskuteras inte bara Sveriges migrationspolitik. Den politiska debatten har hårdnat och nu höjs även röster för att knyta vissa av folkbibliotekens tjänster till medborgarskap. Sverigedemokraterna har i en riksdagsmotion yrkat på detta och att 5§ ska ändras: ”Detta krav om att prioritera böcker på alla världens språk bör därför strykas från bibliotekslagen” (Motion 2018/19:643). I Sölvesborg pågick i höstas en debatt om revideringen av kommunens biblioteksplan där det SD-ledda styret avsåg att stryka skrivningar om litteratur på främmande språk och biblioteket som en plats för integration. Denna revidering godkändes också den 9 december 2019 enligt kommunens webbplats.

Sverige är ett flerspråkigt land och för detta finns stöd i Språklagen från 2009 där det i 14§ står: ”Var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. [...] Den som har ett annat modersmål än de språk som anges i första stycket ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål”. Svenskan är ett litet språk i världen. Invandringen ger det svenska samhället människor med språkkunskaper från många delar av världen. Att främjande av flerspråkighet är viktigt både för den enskilde och samhället i stort styrks till stora delar av forskningen, vilket Hyltenstam, Axelsson och Lindberg (2012) visar i sin forskningsöversikt om flerspråkighet. I den resonerar man t ex om vikten av språkkunskaper för handels- och kulturutbyten, biståndsarbete men även i politiska sammanhang. Modersmålets betydelse för att både utveckla majoritetsspråket och stärka individens självkänsla är också något som påtalas i översikten.

Så länge det finns krig och konflikter i världen kommer migranter att söka sig till Sverige varav en del blir kvar i landet ”Lite i taget blir vi fler i Sverige som är födda i andra länder” (Rojas 2017 s.162). Sverige kommer således fortsatt att vara ett mångkulturellt samhälle. De som nu efterfrågar böcker på sina modersmål, lättläst litteratur och/eller medier för språkinläring kommer troligtvis inte att bli färre.

Så här några år efter 2015, då så många kom till Sverige i hopp om att skapa sig ett nytt liv, har livet för dessa gått in i en ny fas. Många har lärt sig svenska och börjat etablera sig på arbetsmarknaden. Man har i mycket gått från att vara nyanländ till att vara invandrare. Som nyanländ sökte man sig till folkbiblioteken för att studera svenska, skaffa information eller bara spendera tid. Det är rimligt att fråga sig hur relevant biblioteken är i denna nästa ”fas” och i vilken utsträckning man nu söker sig till biblioteket. Kan biblioteken fortsatt vara en plats som underlättar vägen in i det svenska samhället?

1.1 Syfte

Syftet med studien är att öka kunskapen om vilka behov av folkbibliotek invandrare, som inte längre är nyanlända, ger uttryck för och hur de använder sig av bibliotek. Empirin samlas in genom semistrukturerade intervjuer med invandrare bosatta i Sverige sedan minst fyra år.

1.2 Frågeställningar

Hur används biblioteket och dess resurser av deltagarna i studien?

Används biblioteket av informanterna för att utveckla och upprätthålla sitt modersmål och i så fall på vilket sätt?

Vilken betydelse har biblioteket som demokratisk mötesplats och plats för inkludering för deltagarna i studien?

2 Tidigare forskning och litteratur

I detta kapitel redovisas delar av den litteratur som använts i uppsatsarbetet. Sist redogörs för den teori som använts i studien.

Folkbiblioteken är viktiga i ett demokratiskt samhälle. Många forskare har också presenterat studier som visar folkbibliotekets betydelse som mötesplats, som förmedlare av kunskap och som en plats som kan främja integrationen. Den forskning som presenteras här har till stora delar genomförts i Norden. En studie kommer från Kanada som på många sätt liknar Norden i samhällsstruktur och bibliotekssystem.

2.1 Folkbibliotek och integration

Den norske forskaren Ragnar Audunsen (2005) diskuterar i sin artikel ”The public library as a meeting-place in a multicultural and digital context” folkbibliotekens roll i ett demokratiskt samhälle.

Han beskriver hur folkbibliotekens historiska uppgift har varit att förmedla ett visst kunskapsideal och majoritetens (borgerliga) kultur. I takt med att våra samhällen blir mer mångkulturella förändras rollen. Att på olika sätt främja mångkultur och minoriteters rätt att uttrycka sin kultur är att värna demokratiska värden och tolerans. En demokrati förutsätter delaktighet och att ett kollektiv tar gemensamma beslut. Detta demokratiska arbete grundar sig på ett mått av kulturell enighet. Hur kan man kombinera detta med att uppmuntra och stödja olikheter och mångkultur? Hur integreras nyanlända i den politiska och sociala kulturen samtidigt som man ger dem möjlighet att utveckla den egna kulturen? En fungerande demokrati förutsätter kommunikation mellan de olika grupper som samhället består av såsom demografiska, kulturella och sociala grupper. Det krävs offentliga platser där detta kan ske. Vid möten mellan olika grupper kan toleransen öka och tolerans är en viktig beståndsdel i ett demokratiskt samhälle. Tolerans kan bara byggas om människor med olika uppfattningar och åsikter möts, där mötet ger en förståelse och acceptans för andras uppfattningar än ens egna. Författaren skiljer i sin artikel på hög- och lågintensiva arenor för möten. Högintensiva är sådana där man möter människor som delar ens åsikter och/eller intressen: kyrkan, ett politiskt parti, familjen. I de lågintensiva möts människor med olika intressen och/eller åsikter. I ett mångkulturellt samhälle kan de högintensiva arenorna leda till splittring, t ex möts inte kristna och muslimer i samma kyrkor. Olika sociala grupper bor inte på samma ställen osv. Audunsen ger uttryck för att folkbiblioteken representerar en av få offentliga platser där personer från alla olika kulturella grupper kan vistas.

Att utveckla mångkulturella biblioteksverksamheter innebär att utveckla arenor där människor med olika kulturell bakgrund kan exponeras för varandra. Biblioteket är en viktig fysisk plats för lågintensiva möten.

Vårheim (2014) visar i sin artikel "Trust and the role of the public library in the integration of refugees" att biblioteken kan spela en viktig roll i integrationsprocessen. Genom olika introduktionsprogram riktade till nyanlända kan man bidra till skapandet av socialt kapital² och social tillit. Biblioteket var för många i studien ett av få ställen där man pratade med "icke-invandrare". Deltagarna, som i många fall hade liten erfarenhet av bibliotek i sina hemländer, uttryckte tillit till biblioteket. Vårheim talar om tillit till medmänniskor som en indikator på samhällets välmående och integration av olika sociala grupper. Tillit till en offentlig institution som bibliotek och dess besökare skulle i förlängningen, enligt författaren, kunna leda till ökad tillit till samhället i stort. Dock har man i olika undersökningar som författaren refererar till funnit att grupper från länder där tilliten till samhället och människor är låg behåller den misstänksamheten, ibland i generationer.

2.2 Nyanländas användning av bibliotekets resurser

Shepherd, Petrello, & Wilson (2018) presenterar i sin artikel "Settling in: how newcomers use a library" en enkätstudie om nyanländas användning av ett folkbibliotek i Surrey, Kanada. Enkäten besvarades av 30 personer. Resultaten visar att en majoritet av de nyanlända besökarna var mellan 25 - 44 år. Lite mindre än hälften uppgav att de hittat till biblioteket på egen hand. 70% hade besökt biblioteket inom ett år från att de anlät till landet. De flesta (70 %) läste på biblioteket och mer än hälften lånade/återlämnade böcker, mer än 80 % lånade bara böcker på engelska och endast 5 % lånade böcker på hemspråk. Ungefär en tredjedel studerade. Man använde också WiFi och datorer/kopiatorer i relativt hög grad. Författarna konstaterar att nyanlända använder biblioteket för att studera, lära och läsa. Det är en plats där de kunde förbättra sin engelska och lära sig om sitt nya hemland

Antalet svar i den kanadensiska studien var relativt få, men ger ändå en viss information och kan jämföras med en studie gjord i Sverige. Pilerot och Lindberg (2018) gör i studien "Sen går jag hem när det stänger" ett resonemang kring nyanländas användning av bibliotek och huruvida folkbiblioteken kan främja delaktighet och integration. Forskarna har intervjuat ett 30-tal nyanlända som resonerat kring sin användning av bibliotek. Författarna diskuterar delaktighet i ett brett perspektiv och talar här om att delta i "det politiska". Detta är verksamheter som bidrar till att forma samhället och som inte förutsätter att deltagarna är medborgare med politiska rättigheter. Folkbiblioteken kan genom sina olika verksamheter bjuda in till deltagande och delaktighet i det demokratiska samhället. I studien konstaterar författarna att biblioteket är viktig för de nyanländas lärande, främst för att lära sig det svenska språket. Detta görs genom egen läsning och deltagande i olika program som språkcaféer. Vidare påtalar forskarna att biblioteket även har en social funktion, en plats dit man tar sina barn, vänner träffas, där WiFi är fritt och där man kan sitta i lugn och ro. Biblioteket bidrar också till skapandet av socialt kapital². Som nyanländ kan man träffa andra nyanlända men också andra biblioteksbesökare och anställda på biblioteket.

---

² *Socialt kapital* uppstår i sociala nätverk som präglas av tillit, gemensamma normer och en välvillighet som är ömsesidig. Det talas om två former: Den sammanlänkande som bygger på människors likheter och bidrar till stärkt sammanhållning inom en grupp och den överbyggande som bidrar till att sammanlänka människor från olika grupper och därmed minska motsättningar.

I rapporten "Folkbibliotekens arbete för och med nyanlända" av Pilerot och Hultgren (2017) presenteras resultatet av en undersökning där biblioteksanställda och deras chefers arbete är i fokus. Forskarna konstaterar att arbetet på folkbiblioteken förändrats på senare tid på grund av den nya användargruppen bestående av nyanlända. Dessa nya användare efterfrågar delvis nya tjänster och en del är också ovana biblioteksbesökare. Bibliotekspersonalen påtalar svårigheter med att kommunicera med användare som har svårt med svenska språket. Litteratur som efterfrågas kan vara svår att hitta. Personalen anser också att arbetet med nyanlända är viktigt utifrån ett demokratiskt perspektiv. De anser att biblioteket är viktigt för integration, eftersom språket är centralt för detta och "språket och orden ryms i samlingarna" (s.103). Det är en kravlös mötesplats och det främjar demokratin genom den kompetens som finns på biblioteket i form av personalens profession och kompetens. Forskarna poängterar att folkbiblioteken har stor potential att stödja både nyanländas utveckling av svenska språket och den kulturella kompetensen.

2.3 Biblioteket som mötesplats

Folkbiblioteket är en viktig plats för möten i det offentliga rummet. Möten kan ske på olika sätt och med olika intensitet vilket Aabo och Audunson (2012) diskuterar i artikeln "Use of library space and the library as place". Resultatet som presenteras visar att biblioteket är en mångfacetterad plats. Författarna beskriver biblioteket som ett offentligt torg för privata ändamål. Det är en plats för alla där de flesta besökare är främlingar för varandra. De har ärenden relaterade till studier, arbete eller privatliv. Det är låg grad av kommunikation mellan besökarna där de sitter vid en dator, läser en tidning eller studerar och inbjuder inte till samtal. Ibland kliver man ut ur sin privata bubbla och interagerar med andra. Biblioteket är, hävdar författarna, en plats där användarna rör sig mellan det privata och allmänna. En plats där man visar hänsyn och agerar "civiliserat".

Studien bekräftar också att biblioteket är en plats där besökare exponeras för olikheter. Delvis beror detta på bibliotekens aktiviteter men också på att besökarna kommer från många olika etniska, kulturella, sociala och demografiska grupper. Samtidigt är man en användare bland andra användare, det syns t ex inte om besökaren är arbetslös eller skriver på en avhandling. Direkta samtal mellan personer från olika grupper var enligt studien inte så vanligt. Dock kunde man under studien observera besökare som hjälpte varandra med kopiering och datoranvändning. Forskarna kallar detta för "restrained helpfulness" (s.146).

Författarna beskriver också biblioteket som en plats för gemensamma aktiviteter, där vänner eller familjemedlemmar träffas för att läsa, spela spel eller göra något annat som oftast kan kategoriseras till den privata sfären. Dessa möten karaktäriseras som både låg- och högintensiva.

Aabo och Audunson identifierar fyra kategorier av möten där de kombinerar "low/high instrumentality" med "low/high interaction". Det vill säga graden av interaktion och aktivitet. Tidningsläsande bredvid en främling är av kategorin: "low instrumentality" och "low interaction". Ett möte där studenter samarbetar om en uppgift är av "high instrumentality" och "high interaction" kategorin.

2.4 The Four spaces model

Jag har valt utgå från modellen ”The four spaces” i min undersökning av invandrades användning av folkbibliotek.

Jochumsen, Hvenegaard Rasmussen och Skot-Hansen verksamma inom Biblioteks- och informationsforskningen (BoI) presenterade 2012 sin modell, ”The four spaces model”. Den är avsedd att användas för utveckling och analys av offentlig biblioteksverksamhet och dess användning. Författarna påtalar att samhället förändras och då även användningen av folkbibliotek. Denna nya modell kan användas både som ett konkret verktyg för design, utveckling och planering av bibliotek samt som ett ramverk för diskussion kring bibliotekens värde framhåller de.

Modellen pekar på de mål biblioteken på olika sätt stödjer, nämligen:

- Experience - erfarenhet
- Involvement - engagemang
- Empowerment – egenmakt (göra oberoende)
- Innovation – utveckling

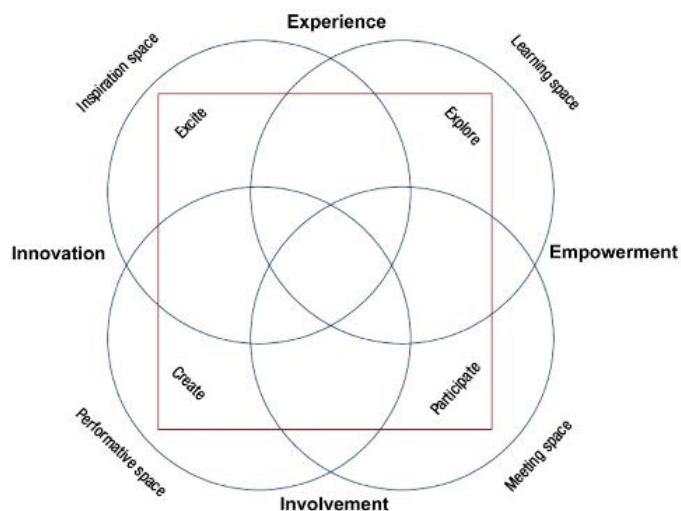

Figure 2.1 The four spaces of the public library.

Figur 1 The four-spaces model hämtad ur artikeln ”The four spaces - a new model for the public library” av Henrik Jochumsen, Casper Hvenegaard Rasmussen och Dorte Skot-Hansen (2012, s 589).

De två första sätten kan sägas vara individuella mål. De rör den enskilde användarens uppfattning, erfarenhet och engagemang för mening och identitet i ett komplext samhälle. De två senare kan sägas stötta och vara av betydelse för samhället i stort. Starka och oberoende medborgare, människor med egenmakt, klarar av att lösa problem själva. Utveckling innebär att hitta nya lösningar på praktiska problem eller utveckla nya metoder eller artistiska uttryck.

Jochumsen et al. ger uttryck för att människan även behöver något att leva för. Biblioteket kan genom att ge plats för lärande, erfarenhet, meningsfulla möten och möjlighet till kreativa uttrycksätt, bidra till detta. Detta är överlappande funktioner i biblioteket som interagerar både fysiskt och virtuellt.

Modellen illustrerar en vision för biblioteken och representerar fyra överlappande ”platser” som biblioteken kan erbjuda användarna och därigenom utvecklas från att vara en passiv mediesamling till en aktiv mötesplats. Dessa fyra ”platser” överlappar varandra och ska ses inte som fysiska platser utan snarare som möjligheter, författarna kallar dem:

- Inspiration space
- Learning space
- Meeting space
- Performative space

Inspiration space – En plats för meningsfulla upplevelser. Jochumsen et al. menar att sådana upplevelser ska kunna förändra ens uppfattning, utmana en att kliva utanför ens komfortzon. Detta kan ske genom teater, berättande eller andra artistiska uttryck. Detta område stöttar främst målen erfarenhet och utveckling

Learning space - denna plats stöttar främst målen erfarenhet och egenmakt. Här ökar man sin kompetens och sina möjligheter genom fri tillgång till information och kunskap. Lärande på bibliotek är alltid ett erbjudande och sker på olika sätt genom t ex kulturella aktiviteter och olika slags kurser. Lärandet kan ses som en dialogbaserad process. Den tar avstamp i användarnas egna erfarenheter och deras förmåga att själv definiera sina behov.

Enligt författarna är samhällets framtida välfärd och utveckling beroende av en befolkning som kan agera i ett globaliserat och post-industriellt samhälle genom att omvandla information till kunskap, kunskap till kreativitet och inte minst innovation. Biblioteket ses som en viktig aktör i denna strävan.

Meeting space - Är en öppen, offentlig plats och ett utrymme mellan hemmet och arbetet där invånarna kan mötas. I ett segregerat samhälle behövs plattformar där människor med olika intressen och värderingar och motsatta åsikter kan mötas och utmanas genom debatter och diskussioner. Mötesplatsen tillhandahåller ramarna för icke-bindande tillfälliga möten samt mer organiserade möten, där ämnen och olika problem kan analyseras och diskuteras. Möten kan ske såväl fysiskt som på nätet genom chatgrupper, bloggar eller andra sociala medier. Biblioteket som mötesplats stöttar särskilt egenmakt och engagemang.

Performative space - Stöttar särskilt målen engagemang och utveckling. Här kan användarna, i interaktion med andra, bli inspirerade till att skapa i mötet med konst och kultur. De har tillgång till verktyg som stödjer kreativa aktiviteter såsom interaktiva spel, skrivande, ljud och video. De kan få hjälp med sina kreativa aktiviteter genom workshops tillsammans med olika aktörer.

Modellen kommer att användas i analysen av intervjuvaren för att skapa struktur i och en förståelse för det empiriska materialet. Med hjälp av den kommer jag att identifiera hur informanterna använder sig av folkbiblioteket. Jag vill undersöka om de nyttjar biblioteket för de olika möjligheter som ”The Four spaces”-modellen ger uttryck för. Dock är jag medveten om att modellen visar en idealbild av vad ett folkbibliotek skulle kunna vara och att informanterna kanske inte använder biblioteket på alla de sätt som beskrivs i den. Det är också möjligt att inte allt empiriskt material går att analysera utifrån modellen.

3 Metod

Metoden jag har valt för insamling av det empiriska materialet är kvalitativ och i form av semistrukturerade intervjuer och en ostrukturerad rundvandring med respektive informant. Vid analys av empirin valde jag att använda mig av kvalitativ innehållsanalys. I detta kapitel redovisas även de etiska överväganden som gjorts samt urval och presentation av informanterna.

3.1 Kvalitativ metod - semistrukturerad intervju

Jag valde att i min undersökning använda en kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer för insamlingen av det empiriska materialet eftersom jag var intresserad av att få ta del av informanternas egna åsikter och upplevelser. Målsättningen var att få en djupare förståelse för invandrades upplevelser och användning av bibliotek.

Kvale och Brinkmann (2014) beskriver den semistrukturerade intervjun som ett professionellt samtal som bygger på vardagslivets samtal. Kunskap produceras i samspelet mellan informanten och intervjuaren genom att man utbyter åsikter inom ramen för ett tema. Kvale och Brinkman (2014) påtalar att man som intervjuare bör vara medveten om det ojämlika förhållande som existerar. Det är intervjuaren som bestämmer ramarna och för intervjun framåt och som sedan också har tolkningsmonopol. Eftersom jag hade för avsikt att intervjua personer som är relativt nya i det svenska samhället och språket fanns anledning för mig att fundera över relationerna vid intervjutillfället. Jag försökte skapa en avslappnad stämning med småprat innan och var under intervjun noga med att bekräfta det informanten berättade. Den intervjuguide som oftast används vid en intervju kan utformas på många olika sätt. Bryman (2018) resonerar kring utformningen och har några grundläggande råd: Aktuella teman bör ordnas på ett logiskt sätt. Var noga med formuleringar av frågor och anpassa dem till intervjupersonerna. Notera eller fråga om bakgrundsfakta. Genomför några pilotintervjuer och ändra eventuellt i intervjuguiden. När jag utarbetade intervjuguiden försökte jag ta hänsyn till eventuella språksvårigheter och undvika allt för svåra ord. Det uppstod ändå situationer under intervjuerna där språkförbistringar gjorde att jag missuppfattade svaret eller informanten inte förstod frågan. Det var dock inget problem att förtydliga eller fråga på nytt.

Kvalitativa forskningsresultat kan inte generaliseras, intervjupersonernas svar säger ingenting om den övriga populationens åsikter. Kvalitativa undersökningar kan vara svåra att replikera på grund av bristande transparens och att ”det är forskaren själv som är det viktigaste redskapet...det som observeras och registreras är till stor del beroende av hans eller hennes intressen” (Bryman, 2018, s.484).

När det gäller utformningen av intervjuguiden, bearbetningen av det empiriska materialet samt analys av detta är allt naturligtvis påverkat av uppsatsskrivaren.

3.2 Genomförande

Intervjuerna genomfördes med hjälp av en intervjuguide (se bilaga 1) som gav mig möjlighet att anpassa frågorna efter informanten. I vissa fall ställdes öppna frågor vilka inbjöd intervjupersonerna till att reflektera. Andra frågor var mer strukturerade och anpassade för att besvara specifika frågeställningar som låg till grund för intervjun.

Intervjufrågorna var indelade i fyra ”kategorier”: bakgrund, användning av biblioteket, bemötande och biblioteket som mötesplats. Eftersom jag önskade ett så fylligt material som möjligt försökte jag uppmuntra informanternas utvecklingar för att få intervjun att likna ett samtal så mycket som möjligt.

Intervjuerna genomfördes på ett bibliotek i en mellanstor stad i norra Sverige. Ett gruppum användes så att samtalet kunde föras utan störningar. Intervjuerna spelades in men efter att de transkriberats och uppsatsen är klar kommer de att raderas.

I anslutning till intervjun genomfördes en rundvandring med informanterna på samma bibliotek. (se bilaga 2 för en beskrivning av biblioteket) Under rundvandringen var avsikten att de skulle berätta hur de använder biblioteket och dess faciliteter. Informanterna pekade under rundvandringen ut platser de använder i biblioteksrummet och visade hur de söker information. De flesta av informanterna var inte helt bekväma i situationen och ville att jag skulle ställa frågor under tiden vi gick runt på biblioteket. Jag hade för avsikt att spela in rundvandringen men det visade sig praktiskt svårt. Istället förde jag anteckningar och kompletterade dem omedelbart efter rundturen.

Jag försökte göra transkriberingen samma dag som intervjun genomfördes för att komma ihåg så mycket som möjligt av sådant som inte antecknats. Efter några genomlysningar av materialet transkriberades intervjun. Jag har strävat efter att göra en så fullständig transkribering som möjligt och markerat tankepauser och småljud. Efter transkribering och genomgång av anteckningarna från rundvandringarna lade jag till egna funderingar och iakttagelser.

3.3 Etiska överväganden

Inför en intervjuundersökning finns etiska riktlinjer som man bör förhålla sig till. Kvale och Brinkman (2017) diskuterar fyra av dem: informerat samtycke, konfidentialitet, konsekvenser och forskarens roll.

Eftersom min intervjuundersökning inte berör känsliga personuppgifter anser jag inte att den kan få några negativa konsekvenser för informanterna. Det var ändå viktigt för mig att informanterna förstod att intervjuvärdens inte kommer att kunna härledas till dem i den slutgiltiga uppsatsen. Jag valde också att anonymisera svaren genom att ge informanterna pseudonymer.

Informanterna informerades om syftet med undersökningen och intervjuerna. De fick också förklarat för sig att de när som helst kunde avbryta samtalet och dra sig ur undersökningen.

Jag har inte erbjudit informanterna att ta del av det transkriberade materialet, men om någon hade begärt det skulle jag nog ha förklarat skillnaden mellan muntligt och transkriberat material innan vederbörande tog del av det.

Ett transkriberat samtal kan te sig förvirrat och osammanhängande och därför kännas sårande. Att förklara detta kan vara extra viktigt då informanterna inte behärskar det svenska språket till fullo. Grammatiska felaktigheter, svårigheter med uttal och så vidare lägger man inte märke till i samma utsträckning i (sam)tal som i skrift.

3.4 Urval

Jag intervjuade fem invandrare. Eftersom jag ville undersöka hur man som invandrare, efter tiden som nyanländ, använder sig av bibliotek och dess tjänster försökte jag hitta informanter som kom till Sverige 2015 eller tidigare. Urvalet är inte slumpmässigt, utan vad man kallar ett bekvämlighetsurval, man väljer ut informanter som finns till hands. Jag har i flera år deltagit i ett språkcafé som startades 2015 och fyra av mina informanter har jag träffat på detta språkcafé, den femte har jag kommit i kontakt med i mitt arbete.

3.5 Presentation av informanterna

Fem personer från olika delar av världen intervjuades. De hade 2019 levt i Sverige mellan fyra och nio år.

”Bekele” är 34 år. Han kom till Sverige 2015 från Etiopien där han drev en klädbutik. Politiska oroligheter i landet var en anledning till att han lämnade sitt land. Han har bott på olika orter. I staden där han bor nu arbetar han heltid som lokalvårdare och läser SFI:s kurs D på distans. Går ibland på språkcafé som ordnas av en löst sammansatt grupp av svenskar.

”Desale”, 29 år från Eritrea kom till Sverige 2015. På grund av det hårda förtryck som är i Eritrea lämnade han hemlandet. Desales farfar arbetade på 50-talet en kort tid i Sverige som pastor och han har även en släkting som levt här sedan 70-talet. Arbetar heltid på en av kommunens äldreboende. Går på samma språkcafé som Bekele, då arbetet tillåter.

”Hassan” 28 år kom till Sverige 2016 från Afghanistan och är asylsökande. Den svenska Hassan kan, har han lärt sig på egen hand bland annat genom att gå på svenskundervisning och språkcafé som frivilliga krafter organiserar.

”Maher” 34 år kom till Sverige 2015 från Syrien. Han arbetar för tillfället som personlig assistent. Har studerat alla stadier på SFI och läser nu engelska på KomVux. I Syrien arbetade han som filosofilärare på en gymnasieskola. Går på språkcafé när han kan.

”Shirin” 38 år arbetade i Iran som keramiker. I Sverige arbetar hon som språkstöd på den kommunala gymnasieskolan och studerar samtidigt till lärare. Kom till Sverige 2010 från Iran tillsammans med man och barn.

3.6 Analysmetod

Jag använde mig av kvalitativ innehållsanalys för att bearbeta och analysera det insamlade materialet. Med hjälp av denna metod analyserade jag det empiriska materialet stegvis på det sätt det beskrivs av Wildemuth (2017, s.320 ff).

Det första steget var att få en förståelse och en helhetsbild av det transkriberade materialet genom att läsa igenom det utan att anteckna något. Därefter skrev jag ner mina första intryck.

Materialet lästes igenom än en gång och kodningen började genom att relevanta delar markerades och anteckningar fördes i marginalerna. Det kunde vara något som upprepades, påminde om tidigare forskning, eller överraskade exempelvis: tidigare erfarenheter av bibliotek, språket, lärande, informationskanaler, personalens betydelse, besöksfrekvens, typ av möten, biblioteket som fysisk plats.

Nästa steg var att gruppera det som kodats i teman/kategorier. De teman som jag namngav var: modersmålet, svenskstudier och informationssökning, olika former av möten och läsning. Dessa kategorier analyserade jag och organiserade sedan i enlighet med "Four spaces"-modellen.

I "Four spaces"-modellen av Jochumsen et al. visas på bibliotekets betydelse för samhällsutvecklingen i form av fyra mål. Dessa mål är: upplevelser, delaktighet, egenmakt och utveckling. Modellen visar även hur biblioteket används utifrån olika aspekter. Det kan vara en plats för *inspiration* där användaren erbjuds meningsfulla och personlighetsutvecklande aktiviteter som främjar möjligheter till nytänkande. Biblioteket är också en plats för *skapande* där besökaren ges möjlighet till artistiska uttryck, delaktighet och uppmuntra till nytänkande. Biblioteket som *mötesplats* ger möjlighet till delaktighet och stärkt egenmakt. Slutligen kan biblioteket vara en *plats för lärande* som stödjer möjligheter till egenmakt och upplevelser. Alla dessa delar flyter till viss del in i varandra. Jag har koncentrerat mig på den enskilda individens användning av biblioteket utifrån modellen. Att nöjesläsa både på sitt eget språk och svenska placerade jag i "plats för inspiration". Uttryck för studier och lärande identifierades. För att identifiera uttryck för användningen av biblioteket som en mötesplats använde jag mig förutom av "Four spaces"-modellen även av Audunson och Aabos (2012) forskningsresultat gällande användning av biblioteket och biblioteket som plats.

I resultat- och diskussionsdelen är inte informanterna direktciterade. Jag anser det onödigt att ta med eventuella språkbrister hos informanterna och har därför valt att skriva om citaten utan att förändra innehållet i dem. Jag har också utgått från Alan Brymans (2018, s.581) råd om hur man kan presentera det empiriska materialet. Jag har således använt citationstecken för att markera direkta citat samt angett vem som sagt vad med fingerade namn. "... " anger att jag hoppat över en del av en mening. Hakparenteser kring ett ord markerar att det lagts till av mig.

4 Resultat och analys

I detta kapitel redovisas resultat och analys av det empiriska materialet. Analysen av svaren på några av de bakgrundsfrågor jag ställde under intervjun redovisas i kapitlets första avsnitt. I avsnitt två redovisas resultatet av intervjufrågorna som ställdes kring läsning. Denna empiri har under analysen visat sig hamna utanför analysmodellen. Övriga resultat har analyserats med hjälp av och delats in utifrån ”Four-spaces”-modellen där folkbiblioteket beskrivs som rum för inspiration, skapande, lärande och möten. Informanternas intervjuvar presenteras i form av citat, dessa kommenteras av mig och eventuella likheter/skillnader med forskning belyses sedan i diskussionskapitlet. De resultat som kunde vaskas fram från rundvandringen med informanterna finns också med och redovisas i de olika avsnitten.

4.1 Tidigare erfarenheter av folkbibliotek

Samtliga informanter hade sin första kontakt med svenska folkbibliotek på de orter de kom till som asylsökande. De berättar i intervjuerna att det på dessa regelbundet förekom aktiviteter riktade mot nyanlända. På frågan hur man som nyanländ hittade till biblioteket svarade några att det var vänner från asylboenden och svenskar de mött, på språkcaféer eller andra aktiviteter anordnade av frivilliga krafter, som informerat. De fick hjälp att skaffa sina lånekort och började använda bibliotekets tjänster, främst datorerna. Två hittade till folkbiblioteket på egen hand: de såg något som verkade intressant och gick in ”Jag gick in och såg böcker ... jag frågade i reception vad är det här?” (Hassan). Båda berättar att eftersom de talar engelska kunde de fråga och fick på så sätt information om hur man lånar böcker och andra tjänster. Någon mer ingående introduktion till biblioteket verkar inte någon av dem ha fått, kanske beroende på språksvårigheter. Att från bibliotekets sida informera för att nå gruppen nyanlända är en utmaning och det är tydligt att personer från de nätverk och grupper som ordnar svenskundervisning och liknande är viktiga i detta sammanhang.

Tidigare erfarenheter av bibliotek varierar hos informanterna: Desale och Bekele har inte besökt något bibliotek i hemlandet, de är osäkra på var de finns: ”säkert i huvudstaden” funderar Bekele. Hassan besökte en bokbuss som då och då kom till hembyn. Böckerna var inte för hemlån utan han satt och läste i anslutning till bussen. Maher och Shirin har använt sig av universitetsbibliotek och läst skönlitteratur i sitt hemland. De har universitetsutbildning och har också besökt folkbibliotek i hemlandet. Det är intressant att konstatera att också de som inte har tidigare erfarenhet av bibliotek så snabbt börjar nyttja det. Här kan jag se att den personliga introduktionen är viktig.

På frågan om hur ofta man besöker ett bibliotek och hur länge besöket då varar, svarar de informanter som arbetar att de inte hinner komma lika ofta som förr, det blir någon gång i veckan eller mer sällan. Besöken varar från en halv timma till flera timmar.

4.2 Läspreferenser

Under planeringen av studien och arbetet med intervjufrågorna funderade jag på i vilken omfattning informanterna nöjesläste på modersmål och i vilken omfattning de använde sig av biblioteket för att hitta läsning. Under arbetets gång framgick det dock allt tydligare att informanterna nöjesläste sparsamt, några aldrig, på modersmålet. Man kände till bibliotekets avdelning med böcker på olika språk men besökte den i väldigt liten grad om alls någon.

Desale resonerar kring läsning och bibliotek och berättar att "...vi brukar inte läsa [...] mina föräldrar är inte rika, jag arbetade samtidigt som jag gick i skolan, det fanns ingen tid att läsa". Bekele talar om sitt språk som det har undervisats på sedan 1991 i hemlandet och vars skriftspråk bara har funnits i 20 - 30 år. "Böcker på mitt modersmål finns inte här [på biblioteket]". Vilket intresse det finns för att läsa böcker på modersmålet och/eller läsa böcker på svenska för upplevelsen kan bero på ens bakgrund och tidigare erfarenheter. Om man har besökt bibliotek eller "nöjesläst" i sitt hemland. Vilken fas i livet man befinner sig i. Arbete och familj tar mycket tid. Tiden kanske inte räcker till. Utbudet av litteratur på olika språk på biblioteken kan ha betydelse, på vissa språk finns dessutom en väldigt liten utgivning av böcker.

Samtliga informanter betonade vikten av att lära sig svenska och uttryckte att läsa på modersmålet kom i andra hand. Maher säger: "Det viktigaste för mig är att läsa på engelska eftersom jag pluggar engelska, eller svenska för att bli bättre på svenska".

Hassan försöker läsa svenska böcker för att lära sig bättre svenska men skulle gärna läsa tidningar på sitt modersmål. Shirin resonerar mycket kring språk: "Jag älskar att läsa böcker, det är viktigt för mig...jag läser helst svenska. Att lära sig ett nytt språk tar aldrig slut".

Under rundvandringen med Desale hamnar vi på barnavdelningen där han visar mig barnböckerna på tigriska. Han resonerar lite kring barn och modersmål och berättar om några familjer han känner: "Föräldrarna pratar tigriska men barnen vill bara prata svenska, det blir krockar [...] Jag säger till föräldrarna att de måste läsa på tigriska för barnen". Även om han inte läser själv ger han uttryck för att läsning av böcker på modersmålet är viktigt. Shirin har liknande erfarenheter: "Mina barn har bara svenska kompisar [...] De vill läsa böcker på svenska [...] Jag skulle gärna läsa de klassiska persiska författarna för mina barn, de är jättefina [berättelser]".

4.3 Biblioteket som mötesplats

Tre av informanterna svarar nej på frågan om man gör nya bekanskap på biblioteket. Hassan säger: "De kommer hit för att studera och sköta sina saker", han vill inte störa. Ibland har det hänt att han hjälpt någon med något praktiskt, eller att han själv behövt hjälp och då frågat någon. Desale säger att svenskar är så tysta och han förstår inte när de vill ha kontakt. Bekele har samma funderingar, han vet inte hur man tar kontakt: "Svenskar säger inte hej, inte till invandrare men heller inte till andra svenskar". Alla tre refererar till ett annat bibliotek i den stad de bodde i som asylsökande, det första svenska bibliotek de besökte. Där fanns språkcafé och svenskundervisning i frivillig regi och där tyckte informanterna också att de fick kontakt med andra.

Jag tänker att det kan bero på att det folkbibliotek de refererar till är ett mindre bibliotek. På ett sådant är det säkert lättare att ta kontakt. Informanterna ger här uttryck för vad Aabo och Audunson (2012, s.143) beskriver som ”a public square for private purposes”. Biblioteket är ett offentligt torg, en plats för alla men dit användarna kommer för sina privata angelägenheter relaterat till t ex. studier och arbete. På biblioteket tar man inte gärna kontakt med andra okända människor.

Maher ger exempel på vad Aabo och Audunson (2012) kallar lågintensiva möten: Han säger att han lärt känna: ”inte vänner”, men personer han hälsar på och byter några ord med. Han tycker också att de flesta i personalen verkar känna igen honom: ”Där är den där killen som alltid är här”, och hälsar. Han använder biblioteket både som en plats där han stämmer träff med personer: ”när det är lite mer formellt”, och vänner. Här kanske Mahers tidigare erfarenhet av bibliotek från hemlandet spelar in. Han känner sig bekväm och trivs i biblioteksrummet. Shirin berättar att hon fick lite kontakt med andra föräldrar då hon var på bibliotek med sina barn: ”Man träffas bara och barnen leker med varandra [...] men inte att bli vänner”. Här träffas personer med liknande erfarenheter och kan småprata med varandra.

Informanterna beskriver att de ser att många olika människor rör sig på biblioteket: ungdomar (som ibland stör), studenter, äldre som kommer för att läsa tidningen och en och annan missbrukare och hemlös. Det är också vad Aabo och Audunson (2012) beskriver i sin forskning. Att ”exponeras för den andre” på biblioteket, att bli medveten om andra utan att interagera i någon större grad. Detta är något som inte alltid upplevs som positivt. Tre av informanterna påtalar att det ibland är för mycket ljud på biblioteket: ”Biblioteket måste vara en tyst plats [...] det finns ungdomar som pratar högt och skriker, de stör” säger Hassan. Maher säger: ”Det här är ingen nightclub, det är ett bibliotek ...”. Och: ”Det första jag säger till mina barn när vi kommer in på biblioteket är att de måste vara tysta” (Shirin).

Baserat på vad informanterna talar om i intervjuerna tolkar jag det som att folkbiblioteket är viktigt som mötesplats. En plats som uppvisar alla de olika former av möten som olika forskare talar om. Det är en offentlig plats som välkomnar alla.

4.4 Biblioteket som en plats för lärande

Alla informanter anser att biblioteket är viktigt för att lära sig svenska: ”Här kan man hitta böcker på lätt svenska”, säger Bekele. ”Här sitter jag och pluggar, ofta 3 - 4 timmar” berättar Maher. Tre av fem informanter använder sig av materialet på hyllan för lättläst, de läser grammatik, svenska läroböcker och ”historier” på lätt svenska. De flesta sitter på biblioteket och läser och lånar inte hem böckerna. Mitt intryck av samtalen med informanterna är att man läser böcker för att tillägna sig det svenska språket, man läser inte för ”nöjes” skull. Bara en informant berättade att hen läste också för upplevelsen i sig.

Bibliotekets datorer används också flitigt av dem som inte har egna. Här skriver man ut och kopierar det man behöver.

Maher pekar under rundvandringen ut barnavdelningen: ”Man kan läsa barnböcker när man inte kan så mycket svenska. Här finns också böcker på engelska om man vill träna engelska” säger han.

Vid rundvandringen pekade några ut den plats där bibliotekets språkcafé tidigare hade sin verksamhet. ”Nu vet jag inte var det är...”, säger Hassan. ”Nä, jag går inte dit”, säger Desale, ”Det är bara invandrare som kommer, det är så få svenskar där”. Övriga kände till att språkcaféet funnits men hade inte deltagit.

Alla informanter uppger att de under väntan på uppehållstillstånd deltagit i svenskundervisning och/eller språkcafé på folkbibliotek i den stad där de tidigare bott. Det låga intresset för bibliotekets språkcafé som informanterna visade kan bero på bristande information. Jag fick intrycket att informanterna inte nås av den information om bibliotekets aktiviteter som riktas till de besökare som är nya i det svenska språket. Flera uppgav att de inte visste när eller var på biblioteket språkcaféet anordnades.

En verksamhet som språkcafé kan, eftersom den riktar sig till en bred grupp med varierande behov, också te sig ointressant efter ett tag. När man är ny i språket har man andra behov än de som kommit en bit i sin språkinläring som de här informanterna har gjort. Det kan vara en förklaring till att informanterna inte visade något intresse för språkcaféet.

På frågor om hur man hittar olika former av samhällsinformation svarade inte någon av informanterna att de använde sig av biblioteket för detta. Alla berättade att de fick hjälp av vänner, släktingar eller svenskar de träffar på språkcafé eller i arbetet. ”Jag tror inte det funkar att fråga personal som jobbar här på biblioteket om politik och så...”, säger Maher. ”Nu när jag kan svenska, kan jag fråga svenskar om hjälp, innan var det svårt”, berättar Bekele. Desale talar också om att man kan fråga personer: ”... på språkcaféet ... på jobbet ... i kyrkan ... vänner”. En förklaring till svaren i denna studie kan vara att det aktuella biblioteket är så pass stort att det blir opersonligt och inte inbjuder till någon närmare kontakt med personalen. För Shirin är internet viktigt för informationssökning: ”Om jag behöver veta något kan jag googla, det finns många sidor som kan hjälpa dig”. På orten där Shirin bodde som asylsökande fanns ett medborgarkontor på folkbiblioteket. Där fick man hjälp med frågor som rörde kontakt med olika myndigheter.

När det gäller att hitta medier på biblioteket är det bara Maher som använder katalogsökningssystemet. Ingen har använt bibliotekets webbplats. Flera ”browsar” på hyllorna och söker med hjälp av hyllskyltarna. Hittar man inte frågar man personalen: ”...jag försöker hitta själv, om jag inte hittar frågar jag personalen, de är trevliga med alla som besöker biblioteket” förklarar Hassan. Desale frågar alltid personalen: ”Man får prata ... träna svenska”. Shirin vänder sig alltid direkt till personalen: ”Då vet man att det blir rätt!”. Hon reflekterar också över skillnaden mellan bibliotek i Sverige och Iran: ”Här är bemötandet mycket bättre, trevligare människor och här kan man hitta alla sorts böcker, där [i Iran] går det inte”. Samtliga informanter talar om personalen som lätta att ta kontakt med och verkar inte ha några problem med att fråga dem om hjälp.

Under rundvandringen med informanterna började jag också fundera över den sparsamma skyltningen på biblioteket. På entréplanet finns inget som guidar besökaren till de olika våningsplanen, eller talar om hur biblioteket är organiserat. Som ovan besökare, vare sig man behärskar svenska eller inte, är det svårt att orientera sig. Informationsdisken står en bit in i rummet, den passerar man inte nära utan man måste aktivt söka sig dit. Inga skyltar visar att det är en informationspunkt.

4.5 Biblioteket som en plats för skapande

På biblioteket finns en yta, ett ”Makerspace”, centralt placerad, med utrustning i form av 3D-skrivare och material för olika former av skapande. Informanterna kommenterade inte platsen under rundvandringen och på en direkt fråga svarade alla att de inte visste vad det var.

Enligt ”Four spaces”-modellen kan biblioteket vara en plats för skapande. Det främjar artistiska uttryck och delaktighet samt kan utmana ens gränser och uppmuntra nytänkande.

Under intervjuerna och rundvandringarna framkom det att biblioteket inte ses eller används som en plats för skapande av informanterna i någon större grad. Detta kan ju bero på att det inte förekommer så mycket av sådan verksamhet på detta bibliotek eller att den inte uppmärksammas av just dessa besökare.

Shirin har dock besökt några sagostunder på persiska som tidigare ordnades på biblioteket med sina barn: ”Jag vet inte om de har det [sagostunder] nu...de lyssnade, sedan fick de rita och måla...men allt handlar om [barnens] intresse”.

Vid rundvandringen som gjordes med informanterna framgick att bara en hade uppmärksammat och läste den information om aktiviteter som visades på den digitala skylt som fanns uppsatt på en vägg. Här annonserades det om utställningar, sagostunder, boksamtal och det digitala hjälpcentret ”Digidel”. Det fick mig att fundera på hur biblioteket sprider information om sin verksamhet. Är man medveten om att denna grupp kanske inte nås? Bibliotekets webbplats t ex är en informationskanal som mina informanter uppgav att de inte tar del av.

Vid intervjuerna framgick också att ingen av informanterna kände till om det fanns, eller hade efterfrågat, information om bibliotekets tjänster på modersmålet. En informationsfolder om biblioteket finns på några olika språk och är placerade vid mångspråkshyllorna men hade inte uppmärksammas av informanterna.

5 Diskussion och slutsatser

I detta kapitel diskuterar jag resultatet av den studie som jag genomfört. I min undersökning ville jag belysa användargruppen invandrares upplevelser och användning av folkbibliotek med hjälp av tre frågeställningar, nämligen:

Hur används biblioteket och dess resurser av deltagarna i studien?

Används biblioteket av informanterna för att utveckla och upprätthålla sitt modersmål och i så fall på vilket sätt?

Vilken betydelse har biblioteket som demokratisk mötesplats och plats för inkludering för deltagarna i studien?

I avsnitt 5.1 - 5.3 besvaras dessa frågor. I avsnitten därefter diskuteras studiens begränsningar, slutsatser redovisas och slutligen presenteras några förslag på vidare forskning.

5.1 Användning av biblioteket och dess resurser

Informanterna ger inte uttryck för att de använder biblioteket till något annat än lärande och som mötesplats. Man lånar dator, kopierar, sitter och studerar eller läser en bok. Biblioteket är också en plats man träffar vänner på.

Vidare visar svaren att den tid som tillbringas på biblioteket minskar med tiden. När man väntar på uppehållstillstånd eller studerar på SFI tillbringas många timmar på biblioteket. Men de informanter som börjat arbeta uppger att de inte besöker biblioteket lika ofta som förr. En anledning till det kan vara att informanterna nu har lärt sig tillräckligt med svenska för att klara sina arbeten och i samhället och inte ser vad biblioteken kan erbjuda mer.

Av intervjuerna framgår att informanterna introducerades till bibliotekens resurser som datorer och böcker för att lära sig svenska av vänner och svenskar de mött i olika sammanhang snarare än bibliotekspersonal. Kanske är det en anledning till att information om bibliotekets aktiviteter inte når dessa användare. Informanterna har inte fått någon ordentlig biblioteksintroduktion. Flera har heller inte någon vana sedan tidigare av att besöka bibliotek så de har troligen inga förväntningar på verksamheten. Vägen till biblioteket bekräftas för övrigt av informanter i en studie gjord av Pilerot och Lindberg (2018).

Den rundvandring som jag genomförde med informanterna resulterade i ett ganska magert empiriskt material. Informanterna kände sig osäkra, kanske på grund av att de visste att jag arbetar på bibliotek, och ville att jag skulle ställa frågor. Vi fick heller inget naturligt flyt genom biblioteket. Rundvandringen väckte i alla fall frågor hos mig. Jag upptäckte sådant jag inte tänkt på tidigare, och började fundera på mediernas placering i biblioteksrummet och skyltningen på de olika avdelningarna. Det lättlästa materialet, på avdelningarna för skön- respektive facklitteratur finns längst bort från uppgångarna på varje plan. Inga skyltar visar var LL-hyllorna finns. Avdelningen för mångspråklitteraturen finns i anslutning till dessa. Även på barnavdelningen är böckerna på mångspråk placerade längst bort. Dock finns ovanför de hyllorna en skylt där det står ”Flera språk” (på svenska). Informationsmaterial om biblioteket finns framtaget på flera språk men det är inte synligt i biblioteksrummet. Jag får intrycket av att användargruppen ifråga är lågt prioriterad.

Det kan ju också vara så att verksamhet riktad till denna användargrupp varierar mellan folkbiblioteken runt om i Sverige. Olika bibliotek har olika inriktningar på sin programverksamhet.

De dokument som styr biblioteken och ledningens samt personalens engagemang har stor betydelse. Alla kommuner ska utarbeta biblioteksplaner där målen för verksamheten ska tydliggöras. Där anges t ex hur arbetet med olika prioriterade grupper ska genomföras. Där kan finnas avsnitt om programverksamhet som flerspråkiga sago- och berättarstunder samt språkcaféer och samarbete med olika aktörer. Jag har på avstånd följt bibliotekets utbud av aktiviteter riktade till nyanlända. Medan det i andra delar av länet och landet startades språkcaféer, språkträning och bokcirklar på lättläst svenska redan 2015 då många migranter kom till Sverige, tog det här längre tid innan man startade språkcaféprogram. I intervjuerna framkommer dock tydligt att informanterna gärna frågar personalen om hjälp och framhåller att de är mycket vänliga och hjälpsamma.

Vikten av riktad information från bibliotekens sida och svårighet med att nå ut med denna anser jag framträder tydligt i samtalen med informanterna. Det är svårt att i ett nytt land med ett nytt språk förstå och ta till sig den information som ges i olika sammanhang. Man uppfattar inte meddelanden om olika aktiviteter på affischer och i liknande annonsering. Ett exempel på en informationskanal som inte någon av studiens informanter använder och några inte känner till, är bibliotekets webbportal. Det går visserligen att välja engelska som språk men ingen information om aktuellt program eller verksamheten finns översatt på sidan. En webbsida kan också vara svår att navigera på även om man inte har några svårigheter med det svenska språket. Det är onekligen en utmaning att nå ut till ovana användare som dessutom är nya i det svenska språket. Jag tror att när man har verksamhet riktad till en bestämd grupp krävs kontinuitet och att man vet vilka informationskanaler som fungerar.

5.2 Bibliotekets betydelse för utveckling och upprätthållande av modersmålet

Alla informanter uppgav att de prioriterade att lära sig svenska framför att läsa på sitt modersmål. De använde sig inte av den litteratur på olika språk som finns på biblioteket. Någon uttryckte dock att det var viktigt att barn fick tillgång till sitt modersmål också via böcker.

Jag tror att det finns många sätt att uppmärksamma nyanlända och invandrare på den mångspråkiga litteraturen på folkbiblioteken, som skulle kunna öka intresset och användningen. Att arbeta med mångspråkiga medier omfattar sådant som deras placering i biblioteksrummet, adekvat exponering, skyltning samt översyn och gallring, så att beståndet inte riskerar att hamna i skymundan eller förlora i aktualitet. Som tidigare nämnts är mångspråkslitteraturen på vuxenavdelningen på det bibliotek som jag besökte med informanterna, placerad på en undanskymd plats i biblioteksrummet. Skyltningen av böcker på dessa hyllor är också sparsam. En av informanterna påpekade att böckerna på dari stod på samma hylla som de på persiska. Det finns heller ingen skyltning som kan leda besökaren till avdelningen. Barnlitteraturen på mångspråk är även den placerad längst bort. Här är dock en stor skylt placerad på väggen bakom hyllan som kan leda låntagaren rätt.

5.3 Bibliotekets betydelse för inkludering

Som mötesplats visar sig biblioteket vara viktigt. Informanterna ger i sina svar, exempel på olika former av möten. Mötesplatser där människor träffas eller bara exponeras för varandra är enligt forskningen viktiga för att skapa tillit till samhället och mellan människor.

Aabo och Audunsen (2012) poängterar att biblioteket är en arena för exponering av olikheter i såväl ålder, kön, klass som etnicitet. Där är man en i mängden, en besökare bland andra besökare. Jag ser det som att alla får vara där utan att någon motprestation krävs. Man väljer själv i vilken grad man vill interagera med andra. Vårheim (2014) talar om tillit som en förutsättning för att känna delaktighet och hemhörighet i sitt nya land. Att besöka och delta i bibliotekens verksamheter kan enligt honom på sikt skapa tillit hos speciellt de grupper som har en låg tillit till myndigheter och det offentliga samhället.

Folkbiblioteket är också en viktig plats för att studera och utveckla sin svenska, något som samtliga informanter påtalar i intervjuerna. De berättar också att läsning av böcker på svenska är viktigt för att lära sig språket. Att man läser för att träna och utveckla sin svenska är något som Pilerot och Lindberg (2018) påtalar i sin studie. De konstaterar att den mest förekommande typen av läsning är av kategorin ”opersonlig instrumentell läsning” d v s fokus är riktat mot läsningens avsedda resultat (s.62).

Att behärska språket är i sin tur viktigt för att underlätta inkludering i det svenska samhället. För att stärka och utveckla demokratin är folkbiblioteken också viktiga inte minst genom mediasamlingarna och personalens kompetens i fråga om exempelvis informationssökning. I denna studie uppgav dock inte informanterna att de använde biblioteket för någon mer avancerad form av informationssökning. Den hjälp de efterfrågade på biblioteket var hjälp med att hitta böcker och liknande. Kanske för att de inte vet vad man kan få hjälp med på ett folkbibliotek.

Av intervjuerna framgår att bland annat vänner var viktiga källor för att få information om olika saker. En studie som berör det informanterna ger uttryck för vad gäller informationssökning är Lloyd, Pilerot och Hultgrens (2017) ”The remaking of fractured landscapes”. Där redogörs för hur flyktingar söker och delar information. Informationskanalerna var myndigheter, vänner, familj och andra betrodda källor. Biblioteken nämns som en möjlig resurs. I en annan studie av Pilerot och Hultgren (2017), ”Folkbibliotekens arbete med nyanlända”, berättar däremot biblioteksanställda om hur de på förfrågan hjälper till med olika saker.

5.4 Slutsatser

Baserat på det empiriska materialet kan jag konstatera att informanterna inte har förändrat sitt sätt att använda biblioteket jämfört med då de var nyanlända. När de var nya i Sverige var biblioteket ett rum för lärande och en mötesplats och det är tydligt att det några år senare fortfarande är så. Till viss del kan det bero på att informanterna inte har några förväntningar på folkbibliotekets verksamhet och tjänster. Utan tidigare erfarenheter kan det vara svårt att veta vad man kan förvänta sig. De utvecklar inte sin användning av biblioteket, upptäcker inte vad det kan erbjuda.

Om folkbiblioteket vill vara en plats som används även för inspiration och skapande också av ovana användare som t ex nya invandrare, krävs riktade insatser och information som når den aktuella gruppen. Att samverka med olika aktörer med erfarenhet av arbete med nyanlända skulle kunna vara fruktbart.

Många nätverk, studieförbund och föreningar har under flera år arbetat med aktiviteter och verksamheter som riktar sig gruppen nyanlända/invandrare. Dessa skulle kunna involveras i bibliotekens verksamheter. Verksamheter som inte bara behöver rikta sig till den aktuella användargruppen.

Som tidigare nämnts är det naturligtvis mycket som kan spela in i fråga om läsning av skönlitteratur på modersmålet och användning av bibliotekens mångspråklitteratur. Folkbiblioteken har också begränsade resurser både vad gäller språkkompetens och ekonomi. Men med tanke på det språkliga landskapet i Sverige, där fler och fler är mångspråkiga, borde det finnas goda möjligheter att utöka verksamheten och locka till läsning med bokprat, bokcirkel och andra läslustprojekt på olika språk.

När det kommer till frågan om bibliotekens betydelse för inkludering, skulle jag vilja hävda att alla platser där människor exponeras för varandra är till gagn för inkludering. Folkbiblioteket är en av få platser i samhället där det är gratis att vistas och alla är välkomna. Här erbjuds aktiviteter där människor från olika grupper har möjlighet att mötas. En lyckad inkludering bygger på engagemang både från gamla och nya svenskar.

5.5 Studiens begränsningar

Ett empiriskt material bestående av intervjuer av fem personer ger naturligtvis bara fem personers beskrivningar tolkade av mig.

Jag är också medveten om att min brist på vana av intervjusituationer kan ha påverkat resultatet. En mer van intervjuare skulle troligtvis kunnat få ett mer fylligt material.

Hur ser förhållandet mellan intervjuare och den intervjuade ut? I min undersökning kände jag alla informanter och de visste att jag arbetar på bibliotek, dock inte det där intervjuer och rundvandringarna genomfördes. Kände de att de kunde svara ärligt eller ville de svara ”rätt”? Jag försökte betona att jag inte gjorde någon värdering av vad de berättade och att jag var intresserad av deras upplevelser och åsikter. Farhågor fanns för hur man genomför och sedan analyserar en intervju då informanten är någon man känner, skulle jag kunna vara ärlig i min analys? Jag trodde att frågorna inte var av den karaktären att informanterna kunde bli illa till mods. En av informanterna blev dock besvärad av en fråga som berörde läsvanor i hemlandet. Jag fick intrycket att han skämdes och jag styrde då över samtalen till att handla allmänt om situationen i det aktuella landet.

5.6 Fortsatt forskning

Mitt arbete med denna studie har fått mig att fundera över hur information om bibliotekens verksamheter förmedlas och i vilken utsträckning den uppfattas av dem den berör. Hur arbetar folkbiblioteken för att nå ut till ovana användargrupper såsom nyanlända och invandrare. Hur resonerar man kring information, både i det fysiska som det digitala biblioteksrummet samt i sociala medier. Nås nyanlända och invandrare av informationen?

Olika modersmål i ett samhälle som (än så länge) bejakar flerspråkighet, hur arbetar man med det på bibliotek och i skola och hur förhåller sig de som är flerspråkiga till det? Hur arbetar folkbibliotek med barn och böcker på andra språk än svenska? Hur arbetar lärare med skönlitteratur i modersmålsundervisningen? Hur arbetar lärare med skönlitteratur i ämnet svenska som andraspråk? Kan intresset för läsning av skönlitteratur ökas genom att aktivt öka utbudet av översatt skönlitteratur från olika språkområden?

6 Referenser

- Aabo, S. & Audunson, R. (2012). Use of library and the library as a place. *Library Information Science Research* 34, 138-149. doi: 10.1016/j.lisr.2011.06.002
- Audunson, R. (2005). The public library as a meeting-place in a multicultural and digital context. *Journal of Documentation*, 61(3), 429-441. doi: 10.1108/00220410510598562
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3:e uppl.). Stockholm: Liber AB.
- Hyltenstam, Kenneth., Axelsson, Monica. & Lindberg, Inger. (red.) (2012): *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*, 2012, Vetenskapsrådets rapportserie; 5:2012, Vetenskapsrådet, Stockholm. Hämtad den 31 december från https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25ac6/1529480531679/Flerspraakighe_t_VR_2012.pdf
- Höglund, L. (2017). Biblioteken fortsatt välanvända med höga betyg. I U. Andersson (Red), *Larmar och gör sig till* (s.329-341). Göteborg: Göteborgs universitet, SOM-institutet.
- Kvale, S & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (3:e uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Lloyd, A., Pilerot, O. & Hultgren, F. (2017). The remaking of fractured landscapes: Supporting refugees in transition (SpiRiT). *Information Research*, 22(3). Hämtad den 11 september 2019 från: <http://www.informationr.net/ir/22-3/paper764.html>
- Migrationsverket (2019). *Migration till Sverige*. Hämtad den 11 september 2019 från: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Migration-till-Sverige.html>
- Motion 2018/19:643 *Biblioteksfrågor*. Stockholm: Riksdagen. Hämtad från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/_H602643
- ”Ny biblioteksplan röstades igenom på kommunfullmäktige den 9 december” (2019, 18 december). Hämtad den 3 januari 2020 från: <http://www.solvesborg.se/startside/nyheter-och-evenemang/nyhet/2019-12-18-ny-biblioteksplan-rostades-igenom-pa-kommunfullmaktigedden-9-december.html>
- Pilerot, O. & Hultgren, F. (2017). *Folkbibliotekens arbete för och med nyanlända*. Länsbibliotek Uppsala
- Pilerot, O. & Lindberg, J. (2018). ”*Sen går jag hem när de stänger*” *En studie av nyanländas biblioteksanvändning*. Länsbibliotek Uppsala
- Rojas, C. (2017). Bibliotekets roll för integration och språklig mångfald. I E. Fichtelius (Red.), *Den femte statsmakten Bibliotekets roll för demokrati, utbildning, tillgänglighet och digitalisering* (s. 141 - 170). Kungliga biblioteket, Sekretariatet för en nationell biblioteksstrategi.
- SFS 2009:600. *Språklag*. Stockholm: Kulturdepartementet. Hämtad 31 december, 2019 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svenskforfattningssamling/spraklag-2009600_sfs-2009-600
- SFS 2013:801. *Bibliotekslag*. Stockholm: Kulturdepartementet. Hämtad 28 december, 2019, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svenskforfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801

Sheperd, J., Petrillo, L. & Wilson, A. (2018). Settling in: how newcomers use a public library. *Library Management*, 39(8/9), 583-596. doi: 10.1108/LM-01-2018-0001

Stenquist, Bjarne (2018) *Kliv fram! Bibliotek, segregation och integration*. Kungliga biblioteket. Nationell biblioteksstrategi.

Svensk biblioteksforening/Svenska UNESCO-rådet (2014) *Bibliotekens internationella manifest*. Hämtad 27 december 2019 från Svensk biblioteksforenings webbplats <https://www.biblioteksforeningen.se/rapporter/bibliotekens-internationella-manifest/>

Wildemuth, B M. (2017). *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science* (Second edition). Santa Barbara, California: Libraries Unlimited.

Vårheim, A. (2014). Trust and the role of the public library in the integration of refugees: The case of a Northern Norwegian city. *Journal of Librarianship and Information Science*, 46(1), 62–69. doi: 10.1177/0961000614523636

Bilaga 1 Intervjuguide

Intervjuguide

”Jag vill prata med dig eftersom du har flyttat från ditt hemland och nu bott i Sverige några år. Jag tror att du kan hjälpa mig att undersöka om och hur personer med utländsk bakgrund använder bibliotek.”

Börja med att informera om:

- Syftet med intervjun, berätta vilken typ av frågor som används
- Hur lång tid samtalet kommer att ta
- Anonymiteten
- Att samtalet kommer att spelas in
- Informera om att en har rätt att när som helst ångra sin medverkan och avbryta intervjun
- Att en kan få ta del av uppsatsen när den är klar
- Fråga om informanten har några frågor

Bakgrund

- Berätta lite om dig själv (*vad heter du, hur gammal är du, var kommer du från, vad har du för utbildning, hur länge har du varit i Sverige, arbetar/studerar du*)

Användning av bibliotek och informationsbehov

- Hur var det då du var helt ny i Sverige, vilken information behövde du och hur hittade du den? (*bad du någon om hjälp?*)
- Hur skulle du beskriva skillnaden mellan det du behöver veta i dag och det du undrade över när du kom till Sverige? (*kan du ge några exempel på...*)
- Hur upptäckte du/kom i kontakt med bibliotek när du kom till Sverige? (*hur hittade du till bibliotek*)
- Hur ofta går du på bibliotek, hur länge brukar du stanna
- Berätta om vad du gör på biblioteket (*studera, aktiviteter du besöker, låna böcker, modersmålsböcker, träffa vänner, låna dator, söka information t ex hur något fungerar i Sverige...*)
- Hur hittar du det du letar efter? (*Tittar du på skyltar, söker du i sökdator*)
- Hur ofta använder du bibliotekets hemsida? (*www.bibblo.se*)
- Är det något du saknar på biblioteket?
- Om du vill läsa litteratur (romaner/faktatext) på ditt hemspråk, hur får du då tag på den?

Bemötande

- Vilken kontakt har du med personalen, vad brukar du behöva hjälp med?
- Har någon visat dig hur det fungerar på ett bibliotek, ex biblioteksvisning?
- Vilken information på ditt hemspråk, om bibliotek och hur det fungerar, har du fått?

Biblioteket som rum/mötesplats

- Brukar dina vänner/familj gå på bibliotek?
- Har du lärt känna nya människor på biblioteket? (*på vilket sätt?*)
- Tycker du att biblioteket har hjälpt dig att känna dig hemma i Sverige? (*hur, berätta*)
- Hur ser bibliotek ut i ditt hemland, besökte du bibliotek där? Vilken är skillnaden mellan bibliotek där och Sverige tycker du?

Om du inte brukar gå på bibliotek: berätta varför du inte använder bibliotek

- Har någon visat hur det fungerar på ett bibliotek, ex biblioteksvisning
- Vilken information på ditt språk om bibliotek och hur det fungerar, har du fått
- Brukar dina vänner/familj gå på bibliotek
- Besökte du bibliotek i ditt hemland?
- Varför tror du att andra besöker bibliotek
- Vad skulle få dig att besöka ett bibliotek

Rundvandring med informanten

För att täcka in saker som kanske inte kommer fram vid en intervju ska jag genomföra en rundvandring med informanterna, om möjligt i samband med intervjun. Jag hoppas få en förståelse för hur mina informanter uppfattar biblioteket. Vad tycker de är viktigt? Var/Hur hittar de den information de söker? Vilka ytor använder de? Uttrycker de tillit till biblioteket?

Jag kommer att be informanten visa mig runt på biblioteket och berätta om vilka platser de använder och till vad, var de gärna vistas och varför: ”Föreställ dig att jag aldrig varit på det här biblioteket (*Berätta för mig vad du gör här, var sitter du osv?*)

Jag försöker spela in samtalet under rundvandringen. För säkerhets skull antecknar jag också under tiden.

Kanske kommer några av intervjufrågorna att besvaras under rundvandringen. Jag tror inte att det gör något. Det kan ju finnas ett värde i att de besvaras som spontana kommentarer.

Bilaga 2 Beskrivning av biblioteket

Biblioteket är beläget i samma byggnad som en konsthall, turistinformation, konsertsalar, restaurang och café. Byggnaden invigdes för drygt tio år sedan. Biblioteket är placerat i tre våningsplan runt en gemensam öppen entréhall.

Här sitter många universitetsstudenter och studerar. Även gymnasieungdomar sitter här och studerar, trots att det finns ett gymnasiebibliotek mitt i den centrala gymnasiebyn. Daglediga sitter runt om i biblioteket och läser. På barnavdelningen finns barn och föräldrar som sitter och läser för barnen. Mitt intryck är att det finns gott om besökare i blandade åldrar. Lokalen ger ett stort och luftigt intryck, med stora fönsterpartier som på plan 2 och 3 vetter mot hamn och vatten.

Bottenvåningen: Vid ingången finns en utställningsyta, där står också några sittgrupper, en hylla med pocketböcker och några tidningar. En bit in i lokalen finns informationsdisken, två utlåningsstationer, återlämningsstation och en "Makerspace"-yta. En digital informationsskylt där bibliotekets program annonseras sitter på väggen bredvid återlämningsstationen. Till höger om utställningsytan finns barnavdelningen med en liten lekyta och bokhyllor/boktråg. På barnavdelningen finns även ett rum för sagoläsning och möten. Längst in på avdelningen finns hyllorna för barnböcker på olika språk.

Andra våningen: Här finns fackboksavdelningen. En informationspunkt finns till vänster när man kommer upp. På detta plan finns dataplåtar och kopiator/skrivare. Längst in från uppgången räknat finns "Ny i Sverige" hyllan. Den består av lättlästa faktaböcker samt lättläst skönlitteratur, tidningen 8-sidor och några tidningar på andra språk är också placerade här. Runt om på våningen finns studieplatser och vid fönstren med utsikt över hamn och vatten står läsfåtöljer.

På tredje våningen är skönlitteraturen placerad. Här finns också ungdomsavdelningen samt avdelningen för talböcker. En informationspunkt finns också på detta plan. Längst bort från uppgången finns hyllan med den lättlästa skönlitteraturen samt mångspråkslitteraturen. På denna våning finns även tidskriftsavdelningen. Läsfåtöljer är placerade vid fönstren och flera studieplatser finns också på denna våning.